

בג"צ 2069/18 - יצחק דרי נ' בית המשפט המחוזי באר שבע

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"צ 2069/18

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

כבוד השופט ג' קרא

כבוד השופט י' אלרון

1. יצחק דרי

2. כד-גל בע"מ

העותרים:

נגד

1. בית המשפט המחוזי באר שבע

2. מדינת ישראל

המשיבים:

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

עו"ד ד"ר קרן שפירא-אטינגר; עו"ד פרופ' רון

שפירא

עו"ד דניאל מארקס

בשם העותרים:

בשם המשיבים:

פסק-דין

השופט נ' הנדל:

1. במוקד העתירה שבכותרת ניצבת החלטתו של משיב 1 (ת"פ 28095-04-17; השופט ד' בן טולילה; להלן: בית המשפט המחוזי) - אשר ביטל, לבקשת משיבה 2, את הסדר הטיעון החלקי שאליו הגיעו הצדדים (להלן: הסדר הטיעון).

2. בראשית, הסכימו הצדדים - במסגרת שהוגדרה על ידם כ"הסדר טיעון חלקי" - כי העותרים יודו בעובדות כתב אישום מתוקן ומצומצם שיוגש נגדם, ויסתפקו בטענה שעומדת להם הגנת טעות במצב משפטי, לפי סעיף 34ט לחוק העונשין, התשל"ז-1977. כתב אישום מתוקן, ממנו הושמטו חלק מסעיפי האישום והעבירות שיוחסו לעותרים בכתב האישום המקורי, אכן הוגש - ועותר 1 (להלן: העותר) הצהיר כי הוא מבין את הסדר הטיעון, ומודע בעובדות כתב האישום המתוקן.

אולם, במהלך עדותו בבית המשפט המחוזי גלש העותר לתיאור המסכת העובדתית, ולטענת משיבה 2 הציג עובדות שאינן עולות בקנה אחד עם סעיף האישום החמישי בכתב האישום המתוקן - בו יוחסה לו לקיחת שוחד בתקופה בה כיהן כחבר מועצת העיר אשדוד. יתר על כן, הוא אף חזר בו בעדותו "מן העובדה המהותית ביותר" שבגינה יוחסה לו, בסעיף האישום השמיני, עבירה של הפרת אמונים. בעקבות חריגה זו הגישה משיבה 2 בקשה לביטול הסדר טיעון. העותרים השיבו לבקשה והדגישו כי העותר אינו חוזר בו מהודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן. לדבריהם, עדות העותר הייתה נאמנה לחלוטין לעובדות סעיף האישום החמישי - ואין בסתירה המינורית בנוגע לסעיף האישום השמיני, שמשקלו היחסי דל, כדי להצדיק התנערות מלאה מהסדר הטיעון.

כאמור, בית המשפט המחוזי נעתר לבקשת המדינה, וקבע כי אין לפנינו "עסקת טיעון" שבה מוכרעת אשמתו של הנאשם" - שהרי העותרים עודם טוענים לחפותם - ועל כן, אין להחיל בענייננו את המבחנים המקובלים להשתחררות מעסקת טיעון. בהעדר פגיעה בזכויות העותרים ובאינטרס ההסתמכות שלהם, די בחוסר הבהירות שחושפות המחלוקות בין הצדדים, לרבות בשאלת זהות הראיות שניתן יהיה להציג, כדי ללמד שהסדר הטיעון אינו ישים ודינו בטלות. לצד זאת, הציג בית המשפט המחוזי "נימוק נוסף שדי בו כדי להביא לביטול ההסכמה" - הלא הוא ההתכחשות הבלתי שנויה במחלוקת של העותר לאחת העובדות שבסעיף האישום השמיני. בית המשפט אימץ את עמדת משיבה 2, לפיה הסדר הטיעון נעשה כמקשה אחת, ועל כן די בהפרה חלקית שלו כדי להביא לביטול ההסדר כולו.

3. מכאן העתירה שבפנינו, בה מבקשים העותרים לבטל את החלטת בית המשפט המחוזי; להעביר את ת"פ 28095-04-17 (להלן: ההליך העיקרי) לדיון בפני שופט אחר; ולהורות על קיום הסדר הטיעון. לטענתם, עדות העותר אינה סותרת את עובדות כתב האישום המתוקן ביחס לסעיף האישום החמישי, ואילו ההבדל המינורי בנוגע לעובדות סעיף האישום השמיני, והקל מכולם, אינו מצדיק התנערות מהסדר הטיעון - לבטח בטרם ניתנה לעותר הזדמנות להשלים את עדותו. בנסיבות אלה, ביטול הסדר הטיעון והשבת כתב האישום המקורי והרחב על כנו עומדים, לדעתם, בניגוד להוראת סעיף 94(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, חותרים תחת עקרון הסיכון הכפול - ואף פוגעים מהותית באינטרס ההסתמכות והציפיה של העותרים. על פי השקפתם,

החלטת בית המשפט המחוזי פוגעת בעיקרי הצדק הטבעי באופן "העולה כדי חוסר סמכות", ומסבה לעותרים נזקים שלא ניתן יהיה לתקן במסגרת ערעור על פסק הדין שניתן בהליך העיקרי. זאת, בייחוד נוכח המשך ניהולו של ההליך העיקרי בידי שופט שהיה מעורב בפרטי המשא ומתן שקדם להסדר הטיעון, ושמע את העדות שנתן העותר בהסתמך עליו. משום כך, קמה, לגשתם, עילה להתערבות בית המשפט הגבוה לצדק בהחלטה מושא העתירה.

יצוין כי העותרים הגישו במקביל בקשה לעיכוב ההליך העיקרי, אך ביום 11.3.2018 הבהרתי כי "דרך המלך היא" להגיש את הבקשה לערכאה הדיונית. כך או כך, המשיבים הגיבו לעתירה, וטענו כי דינה להידחות על הסף – שכן בית המשפט הגבוה לצדק אינו יושב כערכאת ערעור על החלטות ביניים בהליכים פליליים, ונוכח קיומו של סעד חלופי בנוגע לראש השני של העתירה. המדינה מזכירה כי העותרים אכן ערערו במקביל על החלטת שופט בית המשפט המחוזי שלא לפסול את עצמו – כפי שצינו בכתב העתירה – ומעדכנת כי ערעור זה, שהוגש לפי סעיף 77א(ג) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, נדחה בינתיים (ע"פ 2068/18). המדינה מוסיפה כי דין העתירה להידחות אף לגופה.

4. דין העתירה להידחות על הסף. בית משפט זה, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, אינו מכהן כערכאת ערעור על החלטות הערכאות השיפוטיות המוסמכות – "בין אם ההחלטות מקובלות עליו מבחינת העקרונות או התוצאה ובין אם לאו" (בג"ץ 4785/10 גבאי נ' בית המשפט המחוזי בבאר שבע, פסקה 4 (8.7.2010)). העתירה מעלה מחלוקת שהגורם המתאים לבירורה הוא בית משפט זה בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים – במסגרת ערעור שהעותרים רשאים להגיש על פסק הדין שניתן בעניינם. בניגוד למקובל בסדר הדין האזרחי, גזרת המחוקק היא כי אין לאפשר הגשת בקשות רשות ערעור על החלטות ביניים בהליכים פליליים, ולא ניתן לאפשר עקיפת הוראה זו באמצעות הגשת עתירות לבית המשפט הגבוה לצדק. אכן, "תופעות קיצוניות של שרירותיות, פגם או עיוות מהותי" עשויות להצדיק דיון בעתירה כזו (שם, פסקה 5), אלא שחריגים אלה אינם מתקיימים בענייננו. גם אם קיימת פגיעה מסוימת בזכויות העותרים – ואיני מביע עמדה לגופו של עניין – מטבעם של הליכים פליליים שהחלטות ביניים המתקבלות במהלכם משליכות על זכויות. שעה שהעותרים אינם מתכחשים לסתירה בין עדות העותר והעובדות המוסכמות שבסעיף האישום השמיני, לא ניתן עוד לומר כי החלטת בית המשפט המחוזי, המבוססת על הפרת הסדר הטיעון על ידי העותר, פוגעת בעיקרי הצדק הטבעי בצורה העשויה להצדיק את התערבות בית המשפט הגבוה לצדק.

העתירה נדחת, אפוא, על הסף בכל הקשור להתערבות בהחלטת בית המשפט המחוזי – וכפועל יוצא, נדחה גם ראש השני, המבקש להורות למשיבה 2 למלא אחר הוראות הסדר הטיעון.

אשר לסעד שעניינו העברת הדיון בהליך העיקרי, די בקיום סעד חלופי בדמות הגשת ערעור לפי סעיף 77א(ג) לחוק בתי המשפט, כדי להביא לדחיית העתירה על הסף – אף מבלי להידרש לגופם של דברים.

5. העתירה נדחית. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ח באייר התשע"ח (13.5.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט